

POAHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

11. číslo

Budyšin, nowember 1968

Lětnik 18

Hrono na nazyznik 1968

Smy-li my njeswěrní, wón wšak swěrný wostanje: Wón so sam zaprěc njemóže. 2. Tim. 2,13

Tuto słowo dyrbymy w zwisku z tym rozumić, štož prjedy steji. Swjaty Pawoł je tutón list pisał w jastwje. Wězo je wón z tym čerpjel. Krótko do našeho teksta rěka: „Ja zle přecerpju hač do zwjazkow jako złoštnik.“ Potom je tak připódlja přispomnił: „Ale Bože słowo njeje zwjazane.“ To je jemu wosebje wažne, to wuzběhować, a to plaći za wšitke časy! Ně, Bohu budž džak, Bože słowo njeje zwjazane, wono je swobodne! A tak chce wón, Pawoł, rady jaty być, rady wšo na so wzać, štož ma znjesć. Wšak čuje so zwjazany z Chrystusom: „Jelizo my z nim wumrěmy, z nim tež žiwi budžemy; jelizo my přecerpjmy, budžemy tež z nim knježić; jelizo my jeho zaprěmy, wón tež nas zaprěje.“ — Haj, tak je tola Knjez sam rjekł! — Potom Pawoł pak hinak pokročuje. Wón njepraji: „Smy-li pak njeswěrní, budže wón tež njeswěrný!“ To by bylo logiske pokročowanje! Wón wjele bóle pisa: „Wón wšak swěrný wostanje.“ Naš Knjez njemóže njeswěrný być! Tak wša logika rozlata na swěrnosći a lubosći našeho Zbožnika.

Wězo, my móžemy to na wšelake wašnje wukładować. Wón wostanje swěrný! Komu? Sam sebi abo nam? Zo sam sebi swěrný wostanje, móže potom rěkać: Wón to dopjelní, štož je hrozyl jako pochostanje a jako sudne słowo. Po mojim zdaću a po mjenjenju wjele wukładowarjow móže so Knjezowa swěrnosć jenož počahować na jeho lubosć. Tež Luther je w swojich předowanjach wo tutym tekste tak wučil: Wón wostanje n a m swěrný. Tež hdyž my hrěšimy a jemu njeswěrní budžemy — wón móže a chce wodawać. Wězo mamy my pokutu činić a dyrbymy jemu nowu swěru wopokazać. Wšak njesteji podarmo w Swjatym pismje: „Budž swěrný hač do smjerće!“

Ale w spočatku a na kóncu steji jeho swěrnosć. We tym a tež hewak njemóže sam so zaprěc. Nas móže wón zaprěc, hdyž smy to samsne sčiniłi, a prajić — přetož to je zaprěće —: „Ja was nihdy njejsym znal; džiče přec wote mnje, wy złoštnicy!“ Ale sam so njemóže zaprěc. Přede wšěm steji jeho swěrnosć, kaž je w zrudnym kěrļuš Jeremiasa napisane: „Jeho smilnosť njeprěstanje, ale je kóžde ranje noua; t wo ja swěrnosć je w ulka!“

Cesć twojeje swěrje słuša,
z njej wobnowja so duša.
Budž twojeje wšehomocy
džak wodnjo a tež w nocy! La.

Wukupće čas!

Takle steji w lisće na Kolosejskich. Podobnje rěka w lisće na Romskich: Njebudžće lěni, štož činić maće. Budžće horcy w duchu. Słužće časej (Knjezej).

Jezusowe słowo, kiž je sam wo sebi prajił, nam tola tež plaći: Ja dyrbyju dželać tak dolho, kaž je džen; nóc přindže, hdžež njebudže nihto dželać móc. Naše žiwjenje so zawěrnje ruče minje. Tuž mamy dželać, čas wukupić, doniž hišće „džensa“ rěka. Tónle wokomik budže ruče „wčera“ rěkać, a potom njemóžemy nachwatać, štož smy džensa skomdžili. Tohodla, dokelž mamy hišće čas, činmy dobrotu na wšitkich ludžoch. Bórže budže naš čas nimo!

Džensa, hdyž jeho hlós slyšiče, nještwerdže swoju wutrobu, ale poslušajće swěru na to, štož ma wam Bóh džensa, w tutym našim času, prajić.

Nowember je měšac našich rowow. Wjele nowych rowow maju naši wosadni lěta pyšić. Hdyž tam plakaće při swojich rowach, njech waše mysle njejsu jenož w želnosći w zańdženych časach. Njech so tebi nještyska jenož, zo by bórže sam tež we wěčnosti byl. Ty sy hišće na zemi a maš tu swoje nadawki džensa a jutře dokonjeć. Kóždy džen ma swoju wobčežnosť, swoje nadawki, swoje zbože a swoje njezbože. Kóždy džen chce tebe na nowe wašnje wobohać. Je to wěrnó?

Ma kóždy džen swoje samsne nadawki za mnje?

Je tež džensniši džen za mnje wažny?

My drje spěwamy:

Ach, swoje žohnowanje
staj k našej chudobje.

Njech kóžde lube ranje
nas znoua wodbari.

Směm tež ja zawěrnje prajić, zo sym džensa rano wotučil, zo bych znoua Bože žohnowanje dóstał?

Dajće nam skrótka sebi rozmyslować wo džensnišim dnju a jeho prawym wukupjenju.

Džensa — to je jedyn džen lěta 1968.

Tutón džensniši džen je hinaši hač

Nabožiny na swěće

Mjez wulkimi nabožinami steji křesćanstwo na přim městnje. My ličimy džensa hišće 29,5 proc. křečenych měj ludstwom cyleho swěta. To je drje mjenje hač třecina, ale dalše nabožiny maja wšitke wjele mjenje přiwisowarjow, mjenujcy islam 14 proc., hinduizm 13 proc., buddhizm hišće mjenje. Wuličili pak su, zo w lěće 2000 budže křesćanstwo jenož hišće 15 proc. swětowej ludnosće. To njeleži na tym, zo su potom mnozy

tón před 20 lětami krótko po druhej wójnje. Tehdom mějachmy hišće pod scěhwkami poslednjeje wójny čerpjeć.

Džensniši džen je hinaši hač tón před 40 lětami. Tehdom bě nad nami tołsta mróčel bjezdželosće. Wón je hinaši hač před 60 lětami za čas němškeho kejžorstwa.

Džensniši džen je cyle wěsće hinaši hač tón za 20 lět. Najskerje swět hižom za 10 lět hinaši wupada.

W twojim a mojim wosobinskim žiwjenju ma džensniši džen swoje samsne wobličo. W starych lětach wobhladaješ a nazhonješ žiwjenje hinak hač w mladosći. Kajki to rozděl mjez 70lětnym džedom, 40lětnym synom a 10lětnym wukom!

Njeje za choreho čłowjeka čas zhujbjeny, hdyž njemóže dželać a dyrbi samo hišće hladać pomocy druhich?

Kak móže za njezbožowneju mandželskeju žohnowane ranje switać? Wěstaj tola hižom doprědka, zo budže tež tutón džen połny hórkosćow a wohańbjacych rěčow.

A tola za nas wšitkich plaći Boža prikaznja, zo bychmy čas swěru wukupili, zo bychmy ze wšej pilnosću to činiłi, štož nam džensniši džen kaza.

Nětk wšak bych dyrbnal nadrobne rozložować, što to rěka, za čłowjeka w jeho wšelkej starobje, što to rěka za choreho, kak wurudženy čłowjek w swojej zrudobje so wopokaza jako tón pilny „činjer Božeho słowa“.

To pak so njehodži w tajkim krótkim nastawku zjawnje rozjimać. Moj dyrbjaloj sebi naprěčiwo sedžeć, tak cyle samaj. Ty sy mi rozkladl swoje položenje, a potom bychmoj zhromadnje pytał za nadawkom, kotryž maš ty džensa dopjelní, kotryž ty wčera hišće njeměješe a za kotryž je jutře hižom přepozdže.

Raz je něchtó prajił, zo je naše žiwjenje dolhi rynek lutyh skomdow.

Jasnej woči měc a wotewrjenu wutrobu za přitomnosť. Nježaružmy wo „złote zańdžene časy“! Nječakajmy na krasny jutřiši džen! Ale činmy džensa, štož nam naše swědomje (Bóh) kaza. W.

„wustupil“, ale na tym, zo so nje-křesćanske ludy bóle rozmnožuja hač křesćanske. Ale tež znutřkownje je křesćanska wěra wohrožena, dokelž su druhe swětónahlady a nabožiny jara aktiwne. Tak je so buddhizm wuwil k jara sebjewědoměj a intolerantnej nabožinj, wosebje w Ceylonje, kotraž chce měc wažnu powěsć za cyły swět a chce tež za to wojować. Buddhistiski wjednik je samo wuprajił: „Poslednja wójna tuteje

zemje budže nabožinska wójna, a wěste je, što potom dobudže!“ — wězo po mēnjenju tutoho muža buddhizm! Hinduizm w Indiskej, kiž so zdaše hač dotal jara zestarjeny, je so cyle nowu modernu drastu woblekl. Wón je system starych „kastow“ wotstro- nił, w kotrymž wobstachu tysacy sku- pinow a stronow, a chce jara wote- wrjeny być za prašenja praktiskeho a socialneho žiwjenja našeho časa. Islam mócnje wabi a ma wjele mi- sionarow, wosebje w Africe, hdžež džensa někak 170 mil. mohammeda- now bydli. Koran, mohamedanske swjate pismo, a dalše islamske pis- mowstwo so wupestrěwa. Woni so samo prócuja, w někotrych afriskich a aziskich statach islam pozběhnyć k statnej nabožinj. Ale tež kult nje- bočićkeho a animizm (kult dušow) matej wulki wliw na miliony.

A misionstwo? Wono ma džensa čězke stejniško. Misionstwo běše do- tal zwjetša skutk Europjanow a druhdy — tež jenož zwonkownje — z kolonizaciju zwjazane. To je čězka hypoteka w času, w kotrymž je běta rasa dowěru a sympatiju zhubila!

Ze stawiznow Michałskeje wosady

Arnošt Bohuwěr J a k u b běše na- slědnik Handrija Lubjenskeho, kiž bu 1831 jako pastor primarius cyr- kwje swj. Pětra w Budyšinje powo- lany, kaž smy to hižo w 7. čisle čit- ali. Tež Jakub steji jako wosebita po- stawa w rjědže fararjow Michałskeje cyrkwje. 27 lět je wón Michałskej wo- sadze služil. Najprjedy 5 lět jako diakonus a potom wot lěta 1832 hač do smjerće jako farar. Jako syn mě- ščana, ratarja a piwarca je so dnja 16. 2. 1800 w Budyšinje narodzil. Hižo zahe mēještaj staršej wotpohlad, wobdarjenemu synej theologiske stu- dije zmōžnić. Jako mały hōlčec běše wón šuler tehdyšeho gymnaziasta, pozdžišeho přečela a zastojskeho bratra Lubjenskeho. Tež tehdyši kan- tor Michałskeje cyrkwje Handrij Wi- čaz je jeho kublał, doniž njebu lěta 1811 šuler Budyskeho gymnazija. Zahe, jara zahe je započal, Bože slo- wo připowědać. Lěta 1819, gymnazij z najlěpšim wuswědčenjom wopuści- wši, bu wuznamnjeny ze slěbornej medalju. W samsnym lěće, potajkim 19 lět stary, mēješe na Čichim pjatku swoje přenje předowanje w Pocko- wach. Serbsce je přeni raz lěta 1820 w Bukecach předował. Po theologi- skich studijach w Lipsku bu lěta 1822 pomocny předar w Lubiju a lěta 1824 diakonus w Njeswačidle. Zapokaza- nje do zastojsnstwa mēješe Rudolf Mjeň, kiž do Handrija Zejlerja za najlěpšeho basnika plačeše, za přiči- nu, jemu pěseň wěnować „Přečelny sobudar do hamta knjezej Ernstej Bohuwěrej Jakubej z Budyšina, jako wón na nježdělu Estomihi 1824 za druhého duchowneho w Njeswačidle postajeny bu, daty wot Awgusta Theodora Rudolfa Mōhnja, popōd- nišeho duchowneho w Lubiju a fararja w Lěwaldze“. Farar Mjeň bě z cylej wotrobu při tym za Njeswačidlsku wosadu wažnym podawku, dokelž bě sam syn wosady. Tak Mjenjej při slo- wje Njeswačidlo wutroba chwatnišo zakłapuje: „Njeswačidlo, ty lube, tež

Domorōdni bychu husto prajili: „Křescanstwo je nabožina bělych, potajkim přeč z tutej wěru!“ A tež, hdyž my džensa na to pokazujemy, zo su stari misionarajo hustoduce metody tehdomnišeje kolonizacije šwikali, sebjewědomi čłowjekoj w džensnišej Africe a Aziji na to nje- posluchaja. Někotra stara, prjedy žohnowana misionaska wosada je za- stala wobstać. Bože domy buchu pře- date a přeměnjene. Druhdy tam hišće zwōn wisa jako zrudne dopomnjeće na prjedawše časy. W někotrych sta- tach su wšitkich misionarow wupo- kazali. Boži džiw je, zo su tola hišće w potajnym tam a sem křescenjo, kiž su swojemu Knjezej swěrní a wu- znawaju mjeno Jezom Chrysta. Z tym njechach prajić, zo je misionstwo po wšem swěće wohrožene a njemōžne. Hišće mamy w Aziji, Africe a Južnej Americe 44 000 sobudželačerjow ewangelskeho a 60 000 katolskeho misionstwa, mjez nimi na ewangel- skim polu 1 500 Němcow. Přeco hi- šće plaći Jezusowa prikaznja: „Džiče a činće za mojih wučobnikow wšit- ke ludy!“ (Mat. 28,19). La.

mi 'šćen drohe a lube — tam ja, šē- džiwč nětko skoro, wohladach žiwje- nja swětlo!“

W Njeswačidle bě Jakub jenož 3 lē- ta. Jeho přeni wučer a přečel Lubjen- ski bě jeho naležnje wabił, so za dia- konusa Michałskeje cyrkwje zamō- wić. Tak bu wón 29. 7. 1827 tu z dia- konusom a započatk lěta 1832 z fara- rjom. Při swěrnym dušepastyrskim džěle je so tež zaprahnyć dał do dru- hich nadawkow. Wot lěta 1835 běše asesor při sudnistwje za naležnosće mandželstwow. Jeho prócowanju ma so džakować, zo mamy hač do džens- nišeho dnja wot lěta 1848 sem serbs- ke kemše w Drježdžanach. Jakubej mamy tež džakowni być, zo je Jan Radyserb-Wjela (1822—1907) swój puč za naš lud hić mōhl. Wjelic swōjba na Židowje běše chuda. Jan, šulu wucho- džiwši, dyrbjěše hižo třinaćelětny pola bura w Radworju služić. Jakub, ke kotremuž bě na pačerje chodzil, jeho dobre dary poznawši, so wo to postara, zo bu wobdarjeny hōlc jutry 1836 do preparandy a lěta pozdžišo do wučerskeho seminara přijaty. — Při založenju Maćicy Serbskeje je Ja- kub tež kmōtřil. Wón je so jako druhi pod Zejlerjom zapisał do lisćiny při- tomnych „Serbskeje Zhromadžizny na Winicy psched Budyschinom“ dnja 15. 4. 1846 ze 47 mjenami serbskich wōtčincow.

Lěta 1838 dostachu serbske spěwar- ske nowy přidawk. 44 chěrlušow su z pjera Jakuba, zdžěla basnjene, zdžěla přeložene. Lěta 1843 wuda Ja- kub Lutherowy katechizm w serbskej rěči.

Hižo w lěće 1844 piše wón w našej chronicy sprōcny a wučerpany, zo so jemu styska po wěčnej domiznje. Wot smjertneho dnja přečela Lubjenskeho sem bēšej jemu woči wostabilōj. A tola je hišće Michałskej wosadze hač do lěta 1854 služić směl. Wón zem- rě 4. 2. 1854 a namaka posledni wotpočink na Tuchorju w Budyšinje.

P. A.

Móc domizny

Milan běše njedawno slub mēł w dalokim měsće a bě nětko ze swojej njewjestu přeni kroć pola staršej doma.

Milan bě nanowy wosebity lubuš. Bjez džiwa, zo so po kofejpiću hro- madže zhubitaj. Wonaj jědžeštaj do chōjnow a dale do přichodnjeje wys. Tam chodžitaj po pohrjebnišću a wo- stanjetaj stejo před rowom. Na kamjentnym križu steji jenož napi- sane

Jan Měšer

Zwjětša maju rowne pomniki něm- ske napismo.

Milan hižom wē: Jan Měšer bě na- nowy dobry přečel. Měšer bě na wšē dwaceći lět mlōdši hač nan. Wón bě bur. Nan bě z wučerjom. Mě- šer wšak njebě žadyn wšědny bur, ale bě na jura studował a běše pra- wiznik a notar był w dalokom měsće při morju.

Nan so wobroći na Milana:

„Ja wēm, zo chceš něšto wjace wē- džec ze žiwjenja mojeho přečela. Jan bě burški syn z Křiwic. Ty wšak znaješ Měšerjec nahladny bur- ski statok w Křiwicach. Jan mēješe dweju bratrow, Maksa a Richarda. Richard bě najstarši. Za njeho bě kublo wotmyslene. Jan a Richard chodžeštaj do Budyšina na šulu. Jan bě jara swěrný šuler, pilny a wobda- rjeny. Wón z chwalbu wobsta swój abitur a je tež jako student swój čas wužitnje naložil. Wón bě pozdžišo prawje znaty prawiznik w tamnym měsće — ale jemu so tam styskaše.

Džiwna wēc, zo je so Jan tak da- loko w cuzbje zasydlil. Wón tola wē- džese, kak jara na domiznje wisaše. Kōžde prózdniny běše doma. Daloke jězby do wuktraja? Ně, to bě jemu škoda časa. Radšo doma być.

Dom přišedši so přewoblěkać a won do hrōdže abo na polo, to bě jedne.

Wón je mi powědał, kak je jako student z města won čekał a je po- zastał při kōždej hnojowej hromadže, zo by jeje wón do so srěbał.

Jeho bratr Richard bě hinaši. Wón w Budyšinje z wulkej nuzu swój abi- tur zložil. Wón chcyše być z oficěrom. To so jemu tež derje poradzi.

Přenja swětowa wójna přińdže. Maks padny. Richard zhubi po wōj- nje wězo swoje oficěrske powołanje. Wón bě sej za swój oficěrski čas wzał za žonu džowku bliskeho ryčerkub- rja, žonu potajkim, kiž mēješe wěste zdaće wo burstwje. Tuž běše wšem jasne, zo Maks nětko staršiki statok přewozmj. Wón so spječowaše, ale wšo ničo njepomaše.

Wón so njerady do Křiwic přesydli, njerady jako bur džělaše. Stajnje so jemu jenož džiješe wo rjanosci mě- ščanskeho žiwjenja. Měšerjec nana to jara boleše. Wosebje wšak, zo syn ze swojimi džěćimi jenož němse re- čese, byrnjež bě němška mać, kotraž bě mjez serbskimi džěćimi dosć derje serbski nawuknyta, rady zwōlniwa, w swōjbje serbsce rěćec. Maks to na žadyn pad nochcyše.

Tak bě žiwjenje na Měšerjec kuble prawje njedobre.

Nahle so sta přeměnjenje. Na žnjach kopny Maksa koň tak strašnje, zo žaneje pomocy njebě. Mrėjo won

hišće zakliwaše burstwu a domiznu — a porokowaše swojemu nanej, zo je wón na jeho hubjenstwje wina, do- kelž bě tehdom jeho nuzował, starši- ski statok přewzać.

Po Maksowej smjerći přindže Jan dom. Wón wuplaći swoju zwudo- wjenu sawokowu, kotraž so k swoje- mu nanej wróci. Přenje lěta za njeho njeběchu lochke. Wón wšak bě bur- stwu so wotcuzbnił, ale nan bě hišće žiwy a radžeše synej, a syn chodžeše we wšém k nanej po radu.

Jan běše z cylej dušu při swojim burskim dźele. Husto je mi wobkru- čił, zo so jemu ani jónu njeje posty- skało po měsće, po jeho adwokatskim powołanju.

Wšo by derje šio, njeby-li so žonje a dźěcom styskało po jich starej do- miznje. Woni so njemóžachu w Kři- wicach zažiwic.

Sto dyrbješe Jan činić? Wón je tehdom ze swojim motorskim wjele ke mni jězdził, zo bych ja jemu pom- hał a radził.

A ja njewědzach, kak radzić.

Jan prošeše swójbu, zo by tola wo- stała.

Swójba prošeše jeho, zo by so wró- čił.

Swójba njeje wostała.

Jan njeje sobu šol.

Wón je so dale swěru starał wo nich. Na pjenjezach wšak jemu žana nuz a njebě.

Jan bě w swojej domiznje wopu- ščeny. Wón wšak měješe wutrobne zwiski z swojej čeledźu. We wsy mějach jeho rady. A mój smój w tych pnatnaće lětach hač do jeho smjerće mějō tak wutrobne přecel- stwo, kaž drje jo zrědka namakaš.

Wón bě doma, ale nic z čistym swědomjom.

Wón lubowaše swoju domiznu z horcej lubosću. Wón rěčeše ze swo- jim skotom, kaž z čłowjekom rěčiš. Wón lubowaše každy pućik. Wšōn za- nurjeny hladaše wón z horkow po dalokim kraju, po swojej lubej domi- znje — ale wón hladaše sam, sam- lutki, hdyž ja při nim njeběch.

„Ja mam swoju domiznu lubo, ale ja sym ju dyrbjał droho zaplaćić!“ so mi wuzna.

Milanje, sym će zrudził ze stawi- znu Měserjoweho žiwjenja? To bě stara generacija. Wy sće cyle hinaši.

Wy sće wšudže doma.

A serbska rěč? Wy maće wjetše aspekty.“

Nan bě poslednje sady bóle jako prašenje na swogeho syna měnił a ča- kaše na jeho wotmołwu.

Milian pak mjelčeše. W.

Pola njeznateho přečela

Podał Gerhard Wirth

Milan a Měrcin staj hižom dawno dobraj přečelej, ale so hišće njeznaje- taj. Bórže pak, za dvě abo tři hodžiny, budžetaj sebi móc přeni kroć ruku zawdać.

„Daj mi kartu!“

Hraběšice! Hdže wone su?

Ach, tu! Za Šumperkom. Tam dyrbi tola prawje rjana krajina być. Wuska dolina wosrjedź lěsojtych horow!

Hač drje budžemy zady Hraběšic dale po tutej droze jěć móc? Wona je, jako špatna zapisana. To by nam puć přikrótsiło, a my bychmy bórže w Bruntali byli.

Kajki drje to hōlc budže, twój Mi- lan?

Hač budžetaj nas staršej lubje witać?

Nadžijomnje budže docyla něchtō doma. Poprawom chcychmy tola hi- žom wčera na wječor w Hraběšicach być.“

Prašenja! Přeco nowe prašenja.

Mjez tym pak jědzemy dale přez rjanu krajinu. Wokoło nas hōrkate pola a luki. Lubozne wsy a male mě- stačka. Droha so wije. Nahle postupu- je a hnydom zaso runje tak nahle spaduje. Nazdala widžimy Pradžed.

„Tamlé horka smy před dvěmaj lětomaj byli. Tam sym tež před 21 lě- tami był z njeboh fararjom Černi- kom. Kak so tola čas minje! To su lěta hižom 10 lět, zo smy jeho na Wo- jerowskim pohrjebnišću k poslednje- mu měrej pochowali.“

„Na teje horje smy loni sněhako- wali.“ Abiturient Serbskeje rozšěrje- nejše wyšeje šule powěda wo krasnych zymskich dnjach, kotraž su směli jako serbscy šulerjo we wysokich horach nazhonić.

Nětkle hišće hač na tamón wysoki chribjet a na druhim boku stysknje nahle dele, a potom budžemy w Šum- perku, hdžež maju jednu hasu „Łuži- skich Serbow“. Tam pozastanjemy jenož skrotka pola Zděnki, pochodžy- my trochu po měsće, wupijemy šalku kofeja a pojedžemy bórže dale do Hraběšic.

Zděnka njeje doma. Durje so nam njewočinja. Škoda! Napisamy krótki postaw a tyknjemy jón do kašćika.

A nětko smy w Hraběšicach! Milan a Měrcin so bojaznje powitataj. Haj wšak, to je džiwna wěc: być sprěče- leny a tola so nic znać.

Nětko pak so zeznajemy, a wšitcy a wšo je tak lubozne a přečelne:

Milan a jeho sotřička, Milanowaj staršej, jich mała, rjana, čista chěžka, jich zahroda, wjes Hraběšice a jich krasna wokolina.

Kaž běchmy hižom z karty wučitali, tak zawěrnje je, ale hišće wo wjele rješo.

Milanowy nan je šewski mišter a džeła w Šumperku w jednej pōdušo- warni, hdžež tež jeho mać sej swój wšědnj chlēb zasluža. Wšědnje jědzda wšitcy štyrjo 12 km do města, staršej na džeło, džěsći do šule.

W Hraběšicach je wšak tež šula, ale jenož za přenje štyri lětniki, kaž maš to pola nas tež husto. Hraběšćan- ska šula ma we wšěch štyrjoch lětni- kach do hromady 7 šulerjow. To ma wučerka dość možnoy, so z kōždym džěsćom wosebje zaběrać.

Hraběšice su cyrkwinska wjes. Boži dom je drje mały, ale rjany. Z fara- rjom so tež zeznajemy. Wón wšak bě něhdy Měrciněj podał adresu swogeho ministranta Milana Večerje. Tuž wón takrjec hižom do našich swojbných stawiznow słuša. Z nim so nadrobne rozmołwjamy wo wšelkich praše- njach. Wón wšak je hižom z dowōjn- skeho časa w Hraběšicach.

Tam smy tež wjele fotografowali, ale tute wobrazy nohců wam poka- zać. Wy móhli mi prajić: „No, tež nič wosebiteho.“

Hraběšice pak su jedna wosebita wjes we wosebje něžnej krajinje. Nětk Milan a Měrcin njejtaj wjace sebi njeznataj přečelej!

Biafra

Stō je z nas staršich prjedy Biafru znał? Džensa tuto mjeno husćišo w nowinach čitamy a tež w dobropro- šenjach na kemšach styšimy. Tam bydli wokoło 14 milionow luźi, po- tajkim nic tak wjele kaž w našej re- publice. Ale woni su čězko wohroženi a trjebaja našu pomoc a próstwu. Biafra je wuchodna prowincia afri- skeho stata Nigerije, kotryž bu w lěće 1960 wot Wulkeje Britanije njewot- wisny. W meji 1967 je so Biafra wot Nigerije wotdžělila. Žalostna wojna wudyri — mjez bratrami —, k tomu hrožeštej hlōd a chorosć. Ludnosć je skoro cyle wot zwonkowneho swěta wuzamknjena. Swětowa cyrkwinska rada a bamž staj stajnje k měrej na- pominałoj, bjez wuspěcha. Katolska charitas a akcija „Chlēb za swět“ stej so prócowałoj a činitej to džensa hi- šće, hlōdnym a činyom pomhać. Swě- towa cyrkwinska konferenca w Up- salje je dała 3,8 mil. dolarow a chce hromadže džełać z charitas a z Čer- wjenym křižom. To wězo njedosaha, ale je wjace hač nič!

Hdyž budžemy w tutech dnjach namōłwjeni, woprować za „Chlēb za swět“, wěmy, kajku nuzu směmy tež tam na někajke wašnje wolōžić. Je- dyn džěl wobyderjow Biafry je kře- scanski, zwjetša su to katolikojo. Tak plaći nam słowo Swj. pisma: „Činmy dobrotu wšitkim luźom, najprjedy pak tym, kiž su našeje wěry!“ (Gal. 6,10). La.

Modlitwa

Božo, naš Wōtće!

Ty móžeš wšitko nowe sćinić.

Tebi poručamy sebje samych.

Pomhaj nam,

zo bychmy za druhich žiwi byli, přetož Twoja lubosć plaći wšitkim čłowjekam,

zo bychmy tu wěrnosć pytali, kotruž njejsmy hišće pōznali,

zo bychmy Twoje prikaznje dopjelnili, kotrež drje smy slyšeli, ale kotrež hišće dokonjeli njejsmy,

zo bychmy mjez sobu dowěru měli w tej zhromadžiznje, kotruž sy Ty nam dal.

Čin Ty, zo bychmy so stali nowi čłowjekajo

prez Jezusa Chrystusa,

Twojeho Syna, našeho Knjeza.

Hamjeň.

Z pōlskeho časopisa „Jednota“.

Chrystusowi w Korinće

W Korinće zetkawaše so wšón možny a njemožny lud.

Tam so kopješe bohatstwo. A tam bě runje tak wulke hubjenstwo. Tam wožachu lódze z cuzych a dalokich krajow twory: rjanu zložanu pychu, krasne pláty, wonjace žalby, wšelake kože, sudobja z kopora, z hlíny a drjewa wušiknje zhotowjene, žito — a pjenjezy, wjele pjenjez ze wšelakich krajow. Ale dziwniše — a strašniše a snadź tež rjeiše a drohotniše bě to, štož namórnicy, překupcy, romscy wojacy a dundacy po swěće roznošowachu do mysłow a nahladow a sownow.

Wulki džěl křesćanskich zdžělanych je spoznał, zo je ciwilizacija dopčela za čas Jezusowego zemskeho žiwjenja swój wjeršk. Takle njemožeše dale hić. Něšto nowe dyrbeješe přińć. Lud wšak bě tak do smjerće skaženy!

Lud z tysacami přihladowaše, hdyž w cyrkusu čłowjekaj wo swoje žiwjenje mjez sobu wojowašatj. A tole wyskanje, hdyž je jedyn druhého na hrozbne wašnje skónčnje skóncował.

Kralojo a kejšorojo zajědojčowachu abo zabiwachu svojich najblišich přiwuznych. Wšitcy to wědzachu, ale nichto sej njezwěri ani słowčka tutym njekrasnikam do swědomja prajeć. „Swědomje“, što to je? To woni we wosebných worštach, mjez knježacy, wjacje njeznajachu. Wobćežne swědomje měješe hišće tón mały burik na wsy, hdyž je pokradnył susodej kokošku, ale nic tón z knježacych, kiž je dał zabić svojego najlubšeho přečela, dokelž so jeho poča bojeć.

Njepóćiwcy, njehańbićiwcy bě tutón čas! Ja sym widał we wurytym, we léce 79 po Chr. nahle wot Vesuva zasypanym Pompeji wobrazy na scěnach wosebných domow tak njepóćiwce, zo so hańbowach na nje hladać.

A Korint bě tak prawje město svojego časa. Do Korinta bě njedawno přišoł jedyn wěsty Pawoł z dalokeje, njeznateje Palestiny. Jerusalem wšak znaju, znajmjeńša po mjenje. Kóždy sprawný Žid — a tych je jich wjele we wšitkich wjetšich městach — ma to horce žadanje, zaso raz móc do dalokeho Jerusalema putnikować, zo by tam so wobdžělil na rjanych Božich službach w templu.

Z tutoho Jerusalema potajkim je jedyn předar přišoł a přédowaše wěru do Jezom Chrysta a měnješe, zo je z nim hakle přišla wša zbožnosť čłowjekam.

Nětko bě we wulkim Korinće mjez wšelkimi nabožinami tež mała wosada „Chrystusowych“.

Tući Chrystusowi, tući křesćenjo, sebi zwěrichu přećiwu wodže pluwać.

Hdyž wšitcy swoje žiwjenje wužiwachu, njeprašejo so za póćiwosću a přistojnosť, woni zbožni čakaju na přichad svojego Knježa.

Kóždy hladaše jenož na swój puć, křesćenjo pak so mjez sobu wobhladaju za bratrow a stawy Chrystusowego čěla.

Nječłowaska surowosć bě wokoło nich, ale mjez nimi je přečelnosť, lubosnosť, a wutrobna přezjednosť.

Z Chrystusowej wosadu je začahnył nowy džen do čmoweho romskeho kejšorstwa.

Japoštoł je poľny džakowanja za Božu hnadu, kotraž je so Korintskej křesćanskej wosadze dóstała a přez nju njeličomnej ličbe pohanbŕw.

Hdyž bě prjedy lud přeswědčeny, zo po starym wašnju njemože dale hić, dokelž njemože čas hišće surowiši, hišće mazaniši, hišće njeswěrnši a njewěrnši być, pokaza so nětko čłowjestwu nowy puć, nowe žiwjenje, ta cyla wěrnosć.

Tole wšo přez Chrystusa. Tohodla Pawołowe wutrobne džakowanje na spočatku 1. lista na Korintskich:

Ja so džakuju swojemu Bohu každy čas was dla za tu hnadu Božu, kotraž je wam data w Chrystusu Jezusu.

W.

Klosec wowka je wumřela

Wy w Bukečanskej wosadze, we Wojerowskej a w Husčanskej wosadze ju njejsće znali, našu lubu Klosec wowku. Što w našej wosadze je ju znał, našu stajnje přečelnu a wjesołu Klosec wowku?

Wona je wam njeznata wostała. byrnjež bě nimale 93 lět mjez nami. My, kotřiž ju znajachmy, našu pilnu, džakownu, našu pobožnu Klosec wowku, my ju sebi česćachmy.

Što móhl wam z jejneho žiwjenja powědać? 1875 je so w Rakecach narodziła. W Bošecach je do šule chodziła, je služila, so wudała, džěci je měla. Wona je pilnje džělała čas svojego žiwjenja — hač na swoje poslednje 7 lět, w kotrychž njeje z loža přišla. Nětk je wona wusnyla tak cyle měrnje a spokojom, kaž je wona to přeco byla, naša dušna, serbska Klosec wowka.

Stawnym čłowjekam so wulke pomniki staja. Zbožny pak tón, kotremuž Chrystus jónu rjeknje:

Ow, ty dobry a swěrný wotročko, ty sy nad małym swěrný byl, ja će nad wjele postaju, zastup do wjesela svojego Knježa!

W.

Rakecy. Njedzeli, 29. septembra, mějachmy pod tematom „Wosada — to smy my“ wulki wosadny wječor, kotryž je so derje poradził. Wokoło 400 ludźi bě so zešlo. Zastupowacy předsyda cyrkwinskeho předstejerstwa wšitkich wutrobnje witaše. Farar wuzběhowaše, zo je za našu wěru jara wažne, zo smy woprawdže wosada. Potom zastupowacy předsyda nowych kandidatow cyrkwinskeho předstejerstwa předstaji. Z wjesołym spěwom „poskićeše“ kantor wosadnym wšelake kruhi a skupiny, w kotrychž dawno hišće sobu njedžělaja wšitcy wosadni. Wužiwachmy składnosť, wosebje zaslužbnym čestno-

Z wosadow

Nowy Rakečanski cyrkwinski pječat

Trjebachmy dawno nowy cyrkwinski pječat. Naš dotalny pječat pochadže z fašistiskeho časa a měješe we wobrazu wotpowědne nacistiske symbole, kotrež so po léce 1945 cyle jednorje wuškrabachu. Nimo toho njeběše na wobrazu stareho pječata nič, štož na našu wosadu pokaza. Tohodla bě cyrkwinski předstejerstwo zhotowjenje noweho pječata wobzamknyło. Načisk je džělo grafikarja Helmuta Rudolpha z Freiberga. Rak pokazuje na stare serbske mjeno „Rakecy“ (městno Rakečanow). Króna zwisuje z němskim słowom „Königswartha“. Křiž na krónje je pokiw na „krala wšěch kralow“, na Jezusa Chrystusa.

hamtskim sobudželačerjam na wosebite wašnje so džakować. Młoda wosada hraješe někotre sceny, a potom so swětłowobrazy ze žiwjenja našeje wosady pokazachu. Pozawnowy a cyrkwinski chór cyly wječor z němskimi a serbskimi spěwami wobrubještej.

Pomhaj Boh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróć za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowuje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2749).